

महाराष्ट्र विधानसभा

तिसरे अधिवेशन, २०१७

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

चोपडा (जि.जळगांव) तालुक्यातील गुळनदी पूर रेषेअंतर्गत येणाऱ्या बिरवाडे गावातील शेतीचे पुराच्या पाण्यामुळे होत असलेले नुकसान

- (१) १३३० (२४-१२-२०१४). श्री.चंद्रकांत सोनावणे (चोपडा) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) चोपडा (जि.जळगांव) तालुक्यातील गुळनदी पूर रेषेअंतर्गत येणाऱ्या पाटबंधारे बिरवाडे गावांतील शेतांमध्ये पूराचे पाणी घुसून शेतकऱ्यांचे दरवर्षी नुकसान होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यामुळे येथील शेतकऱ्यांना दरवर्षी नुकसान भरपाई द्यावी लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, दरवर्षी नुकसानभरपाई देण्यापेक्षा ह्या जमिनीचे भूसंपादन करण्याबाबतचा निर्णय शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने निर्णय घेतला आहे काय ?

श्री. गिरीष महाजन (२५-०४-२०१७) : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

उक्त प्रश्नात नमूद केलेल्या गुळ धरणाच्या खालील बाजूस ४ कि.मी. अंतरावर असलेल्या विरवाडे शीवारातील गट नं.४७०/ब १, ४७०/ब ३, ४९०/१, ४८९, ५१७/१, ४२७/२, ५१८/२ हे पूररेषेत येत असून सन २०००, २००६ व २०१३ मध्ये झालेल्या अतीवृष्टीच्या कालावधीत सदर शेतांचे नुकसान झाले आहे.

सदर बाधीत होणाऱ्या शेतकऱ्यांना महसूल व कृषी खात्यामार्फत पंचनामे होऊन नुकसान भरपाईची कार्यवाही करण्यात आली आहे.

(३) व (४) सदर बाधीत होत असलेल्या जमिनी ह्या गुळ प्रकल्पाच्या कक्षेबाहेरील भागात म्हणजेच धरणाखालील भागात सुमारे ५ कि.मी. अंतरावर येत असल्यामुळे जलसंपदा विभागाने सदर जमिनी संपादन करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. सदर बाधीत होणाऱ्या शेतजमिनीतील बाधीत भाग महसूल खात्यामार्फत कायमस्वरूपी अधीग्रहीत करण्याच्या अनुषंगाने विरवाडे शिवारातील उक्त गट नंबरची प्रत्यक्ष मोजणी व पहाणी करण्याचे काम भूमि अभिलेख विभागामार्फत प्रगतीत आहे.

घनसांवगी (जि.जालना) तालुक्यात शेतक-यांनी रोजगार हमी योजनेतर्गत

खोदलेल्या सिंचन विहिरीचे पैसे प्रलंबित असल्याबाबत

(२) ११५४५ (०६-०४-२०१५). श्री.राजेश टोपे (घनसावंगी), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.अवधूत तटकरे (श्रीवर्धन), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) घनसांवगी (जि.जालना) तालुक्यात शेतक-यांनी रोजगार हमी योजनेतर्गत खोदलेल्या सिंचन विहिरीचे पैसे गत २ वर्षांपासून प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, सदर विहिरीचे थकित असलेले पैसे तातडीने देणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (०२-०५-२०१७) : (१) व (२) ग्रामपंचायतनिहाय अकुशल-कुशल कामांचे ६०:४० असे प्रमाण नसल्याचे तसेच नरेगा संकेत स्थळावर प्रलंबित देयकांवर पेमेंट डेट टाकण्यास आल्याने आर्थिक वर्ष २०१३-१४ व त्यापूर्वीच्या सिंचन विहिरीची देयके प्रलंबित होती.

(३) शासन निर्णय दि. २६ मे, २०१५ अन्वये सिंचन विहिरीची कुशल देयके अदा करण्याकरीता अकुशल-कुशल गुणोत्तर (६०:४०) राखण्यापासून सूट देण्यात आली होती. त्यानुसार प्रलंबित कुशल देयके अदा करण्यात आली आहेत. तसेच ज्या प्रलंबित देयकांवर पेमेंट डेट टाकण्यात आलेली होती अशा देयकांबाबतचा प्रस्ताव जिल्हाधिकारी, जालना यांच्यामार्फत विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद व आयुक्त, नरेगा, नागपूर यांना पेमेंट डेट वगळून मिळण्याकरीता सादर करण्यात आला. त्यानुसार पेमेंट डेट वगळून प्रलंबित असलेली सर्व देयके अदा करण्याची कार्यवाही करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

दोंड (जि.पुणे) तालुक्यातील ७० ते ८० चर योजना देखभाल

दुरुस्ती अभावी नादुरुस्त असल्याबाबत

(३) २८३८५ (१४-०१-२०१६). श्री.राहूल कुल (दोंड) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) दोंड (जि.पुणे) तालुक्यातील ७० ते ८० चर योजना देखभाल दुरुस्ती अभावी नादुरुस्त झाल्या असल्यामुळे चर योजनेच्या प्रशासकीय मान्यता सुलभ करण्याबाबत व चर योजनांची देखभाल दुरुस्तीसाठी अनुदान देण्याबाबतचे निवेदन स्थानिक लोकाप्रतीनिधीनी मा. जलसंपदा मंत्री यांना माहे ऑक्टोबर, २०१५ वा त्या दरम्यान दिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०१-०४-२०१७) :(१) होय.

(२) दौंड तालुक्यातील नवा मुठा उजवा कालव्याच्या लाभक्षेत्रातील एकूण ८२ चर योजना पूर्ण झालेल्या आहेत त्यापैकी ७६ चर योजना पाणी वापर संस्थाना हस्तांतरीत करण्यात आल्या आहेत. पाणी वापर संस्थांना हस्तांतरीत केलेल्या चर योजनांची देखभाल व दुरुस्ती शासनातर्फे केल्या जात नसून पाणी वापर संस्थांनी करावयाची आहे. तथापि, पाणी वापर संस्थांमार्फत आर्थिक असक्षमतेमुळे चर योजनांची देखभाल व दुरुस्ती वेळोवेळी केली जात नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबादमध्ये मद्यार्क निर्मितीसाठी जायकवाडी धरणातून १ लिटर बिअरसाठी ६७ लिटर पाणी अनेक कंपन्यांना देण्यात येत असल्याबाबत

(४) ३३२१५ (२०-०१-२०१६). श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.विजय वडेटीवार (ब्रम्हपूरी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाड्यासह संपूर्ण राज्यात दुष्काळाची भीषण परिस्थिती आहे, परंतु औरंगाबादमध्ये मद्यार्क निर्मितीसाठी जायकवाडी धरणातून १ लिटर बिअरसाठी ६७ लिटर पाणी अनेक कंपन्यांना दिले जात असल्याने या कंपन्यांचे पाणी तोडावे अशी मागणी लोकप्रतिनिधींनी केली असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, सदर मागणीनुसार मद्यार्क निर्मिती करणाऱ्या कंपन्यांचे पाणी बंद करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (१२-०५-२०१७) :(१) होय.

(२) औरंगाबाद परिसरात एकूण १० मद्यार्क निर्मिती कारखाने असून त्यापैकी जलसंपदा विभागामार्फत एका कंपनीला व उर्वरीत ९ उद्योगांना महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ औरंगाबाद ह्यांचे मार्फत पाणी पुरविले जाते.

उपलब्ध पाण्याच्या काटेकोर नियोजनाच्या अनुषंगाने जिल्हाधिकारी औरंगाबाद यांच्या दि.१६/०४/२०१६ रोजीच्या आदेशानुसार मद्यार्क, बिअर व शितपेये उत्पादक कंपन्यास होणाऱ्या पाणी पुरवठ्यात २० टक्के व सर्वसाधारण इतर कंपन्यांकरीता १० टक्के पाणी कपात करण्यात आली होती. तसेच जनहित याचिका क्र.६४/२०१५ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाच्या आदेशानुसार या उद्योगांच्या पाणी पुरवठ्यामध्ये दि.२७/०४/२०१६ पासून ५० टक्के व दि.१०/०५/२०१६ पासून ६० टक्के पाणी कपात करण्यात आलेली होती.

तथापि मा.उच्च न्यायालयाने दि.२७/०४/२०१६ रोजी दिलेले अंतरीम आदेश दिनांक ०८/०८/२०१६ रोजी रद्द केलेले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड जिल्हा परिषदेला शासनाच्या गट अ अंतर्गत प्राप्त झालेल्या निधीत झालेला गैरव्यवहार

(५) ३४७०९ (२०-०१-२०१६). श्री.प्रतापराव पाटील चिखलीकर (लोहा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदेड जिल्हा परिषदेला शासनाच्या गट अ अंतर्गत १ कोटी २७ लक्ष रुपयांचा निधी प्राप्त झाला होता पण कोणत्याही प्रकारचे निकषाची अंमलबजावणी न करता हा निधी अनावश्यक ठिकाणी देण्यात आला व काम न करता पदाधिकारी व अधिकारी यांनी संगनमत करून हा निधी वापरल्याबाबत अनेक तक्रारी प्राप्त झाल्या आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या वर्षातील एमएनपीएसआरएफ या निधी जिल्हा परिषद सर्वसाधारण सभेची मान्यता न घेता अध्यक्ष व सभापती यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या सोबत संगनमत करून वाटप केला, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, काही दिवसांपूर्वीच नुतनीकरण करण्यात आलेल्या पदाधिकाऱ्यांच्या निवासस्थानावर दुरुस्तीच्या नावाखाली चालू आर्थिक वर्षात जिल्हा परिषद सेस अंतर्गत २ कोटी रुपयांचा निधी खर्च दाखवून बनावट देयके तयार करून मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या प्रकरणी चौकशी केली आहे काय व चौकशीनुसार दोषींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२४-०४-२०१७) :(१) हे खरे नाही. सन २०१४-१५ या वर्षात गट अ कार्यक्रमासाठी जिल्हा परिषदेमार्फत रु.१२६.०० लक्ष एवढ्या किंमतीचा कार्यक्रम शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे मंजूर करण्यात आला होता. कामांची निकड लक्षात घेता उपविभागाकडून प्राप्त प्रस्तावानुसार कामांची निवड करण्यात आली आहे.

(२) हे खरे नाही. शासन निर्णय क्र.जिवायो १००७/प्र.क्र.३९/का १४४४ दिनांक १६.२.२००८ मधील मार्गदर्शक सूचनानुसार सन २०१४-१५ मधील MNP/SRF मधील कार्यक्रम जिल्हा नियोजन समितीस सादर केलेला आहे. या शासन निर्णयाप्रमाणे सादर करावयाचा कार्यक्रमास जिल्हा परिषदेच्या सर्व साधारण सभेची मंजूरी घेण्याबाबत कोणताही उल्लेख नाही. तथापि कामांची निकड व लोकप्रतिनिधींची मागणी लक्षात घेवून कार्यक्रम तयार करण्यात आला व जिल्हा परिषदेचे अध्यक्ष, सभापती यांच्या अनुमतीने अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या स्वाक्षरीने सादर कार्यक्रम जिल्हा नियोजन समितीस सादर करण्यात आला आहे.

(३) हे खरे नाही. सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात पदाधिकारी यांच्या निवासस्थानाच्या दुरुस्तीसाठी रु.४३.३९ लक्ष इतका निधी खर्च करण्यात आला आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आष्टी, पाटोदा व शिरूर (जि.बीड) तालुक्यांत अनेक गावांत
ग्रामपंचायत कार्यालय नसल्याबाबत**

(६) ३८९१० (२२-०१-२०१६). **अॅड.भीमराव धोंडे (आष्टी) :** सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) आष्टी, पाटोदा व शिरूर (जि.बीड) तालुक्यांतील अनेक गावात ग्रामपंचायत कार्यालयासाठी प्रशासकीय इमारत उभारण्यात आलेली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर तालुक्यांतील प्रत्येक गावांत ग्रामपंचायत कार्यालयासाठी प्रशासकीय इमारत उभारण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२५-०४-२०१७) :(१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) अ.क्र.	तालुक्याचे नाव	ग्रा.पं.संख्या	ग्रा.पं.इमारत नसलेल्या ग्रा.पं.
१	आष्टी	१२१	३९
२	पाटोदा	५९	२५
३	शिरूर का	५१	१७

राष्ट्रीय ग्राम स्वराज योजना (RGSY) सन २०१३-१४ अंतर्गत जि.प.बीड साठी १२ ग्राम पंचायत इमारती मंजूर झाल्या असून, त्यापैकी पं.स.पाटोदा येथील ३ ग्रा.पं. चा समावेश आहे. तसेच, राजीव गांधी पंचायत सशक्तीकरण अभियान (RGPSA) सन २०१४-१५ अंतर्गत ३३ ग्रा.पं. इमारत मंजूर असून, त्यापैकी पं.स. आष्टी येथे ५ ग्रा.पं., पं.स. शिरूर कासार येथे २ ग्रा.पं. व पं.स. पाटोदा येथे ३ ग्रा.पं. चा समावेश असून त्यांची बांधकामे पूर्ण झालेली आहेत.

(३) निरंक.

महाराष्ट्र पाटबंधारे अधिनियम १९७६ च्या कायद्यात नियमांचा अभाव असल्याबाबत

(७) ३९९७८ (०४-०५-२०१६). **श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) :** सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) जलव्यवस्थापनाची घडी बसविण्यासाठी शासनाने तयार केलेल्या महाराष्ट्र पाटबंधारे अधिनियम १९७६ चा कायदा केला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर कायद्याच्या अनुषंगाने नियम तयार करण्यात न आल्याने पाणी टंचाईचे नियोजन, पाणीवाटपाचे निकष ठरू शकले नाहीत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कायद्यातील तरतूदीनुसार पाणीटंचाई व पाणी वाटपाचे नियोजन, पाण्याच्या उपलब्धतेनुसार पीक पध्दतीबाबत बंधन घालणे, पाणी चोरी रोखणे, कालवे फोडण्यास आळा घालण्याचे शासनाला अधिकार मिळणार आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, या प्रकरणी चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

- (५) असल्यास, त्यानुसार वरील अधिनियमांच्या अनुषंगाने नियम तयार करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (१२-०५-२०१७) : (१) होय.

(२) अंशतः खरे आहे. महाराष्ट्र पाटबंधारे अधिनियम, १९७६ हा तत्कालीन परिस्थितीनुसार केलेला आहे. महाराष्ट्र पाटबंधारे अधिनियम, १९७६ चे नियम तयार करण्याची कार्यवाही अद्याप प्रगतीपथावर आहे हे खरे आहे. मात्र बदलत्या परिस्थितीनुसार राज्यात सन २००३ मध्ये राज्य जलनिती स्विकारण्यात आली. राज्य जलनितीमधील तरतुदींची अंमलबजावणी करण्यासाठी सन २००५ मध्ये शासनाने महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, अधिनियम व महाराष्ट्र सिंचन पध्दतीने शेतकऱ्यांचे व्यवस्थापन अधिनियम २००५ हे दोन कायदे लागू केले असून त्यामध्ये पाणी वाटपाचे निकष ठरविण्याबाबत व पाणी टंचाई परिस्थितीत करावयाच्या कार्यवाहीबाबत सविस्तरपणे तरतूदी करण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार क्षेत्रिय स्तरावर अंमलबजावणी करण्यात येत आहे.

(३) महाराष्ट्र पाटबंधारे अधिनियम, १९७६, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, अधिनियम २००५ व महाराष्ट्र सिंचन पध्दतीने शेतकऱ्यांचे व्यवस्थापन अधिनियम २००५ मधील तरतूदीनुसार पाणी टंचाई दरम्यान करावयाची कार्यवाही, पाणी वाटपाचे नियोजन, पाणी चोरी रोखणे, कालवे फोडण्यास आळा घालणे इत्यादी करीता शासनाला योग्य अधिकार प्राप्त आहेत. सन २००५ च्या अधिनियमातील तरतूदीनुसार पाणी वापर संस्थांना घनमापन पध्दतीने पाणी पुरवण्याची व पाणी वापर संस्थांना पिकांचे स्वातंत्र्य आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) महाराष्ट्र पाटबंधारे अधिनियम, १९७६ च्या अधिनियमामध्ये महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, अधिनियम २००५ व महाराष्ट्र सिंचन पध्दतीचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन, अधिनियम २००५ च्या अनुषंगाने आवश्यक सुधारणा करण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे. या सुधारणा केल्यानंतर त्या अधिनियमाचे नियम तयार करण्याची कार्यवाही करण्याचे नियोजित आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**हिंगणा (जि.नागपूर) तालुक्यातील लोअर वेणा प्रकल्पासाठी जमिनी
संपादित केलेल्या स्थानिकांचे पुनर्वसन करण्याबाबत**

(८) ४०८४० (०४-०५-२०१६). श्री.नितेश राणे (कणकवली), श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगणा (जि.नागपूर) तालुक्यातील रिधोरा, कन्हालगाव, किन्हाला, दुधाळा, मसाळा, जयपूर, बोरगाव, कोलार, सालई, कवडापूर, खुर्सापार, वडगाव येथील जमीनी शासनाने सन

१९९० मध्ये लोअर वेणा प्रकल्पासाठी संपादित करून स्थानिकांचे पुनर्वसन करून सातगाव येथे भूखंड दिले मात्र सदरहू प्रकल्पग्रस्त आजमितीस मुलभूत सुविधांपासून वंचित असल्याने मागील १५ वर्षात सातत्याने शासनाकडे लेखी निवेदनाद्वारे समस्या मांडलेल्या असतानाही त्याकडे दुर्लक्ष झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) शासनाकडे सातगाव प्रकल्पग्रस्तांनी सातत्याने मागणी करूनही शासनाचे दुर्लक्ष झाल्यामुळे, पुनर्वसन भागात पिण्याच्या पाण्याची नळ योजना पूर्ण करण्यात यावी, जमिनी गेल्यामुळे भूमीहिनांना सरकारी नोकरीत समाविष्ट करावे अन्यथा एक रक्कमी ३ लाख रुपये अनुदान द्यावे, घर बांधण्यासाठी दिलेल्या भूखंडाच्या पट्यावरील अटी व शर्ती रद्द करण्यात यावे, पुनर्वसनाला १५ वर्षे झाल्यामुळे वाढीव आबादीला शासनाच्या शिल्लक ३०० भूखंडाचे वाटप करावे, आदी मागण्यासाठी येथील ग्रामस्थांनी माजी उपसभापती विलास भोंबले यांच्या नेतृत्वाखाली नागपूर-वर्धा मार्गावर दिनांक ८ डिसेंबर २०१५ रोजी वा त्यासुमारास रास्ता रोको करून बुटीबोरी ठाण्याचे पोलीस निरीक्षक यांना मागण्याचे निवेदन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या निवेदनातील मागण्यांवर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (१७-०४-२०१७) :(१) निम्न वेणा प्रकल्पातील वडगांव जलाशयाचे बुडीत क्षेत्रात रिधोरा, कन्हाळगांव, जयपूर, बोरगांव, किन्हाळा, दुधाळा व म्हसाळा अशी सात गांवे येत असल्याने या गावांचे पुनर्वसन मौजा तुरकमारी (सातगांव) ता.हििंगणा, जि.नागपूर येथे सन १९९६-९७ मध्ये करण्यात आले. त्या ठिकाणी पुनर्वसन अधिनियम १९८६ अन्वये १३ नागरी सुविधांपैकी १२ नागरी सुविधांची कामे पूर्ण करून जिल्हा परिषद, नागपूर या यंत्रणेला सन १९९९-२००० ला हस्तांतरित करण्यात आले. तसेच सदरचे सातगांव पुनर्वसीत गावठाणाकरिता पाणी पुरवठा योजना महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण यंत्रणेद्वारे करण्यात आली होती. तथापि, योजनेकरीता प्रस्तावित स्रोताचे पाणी पिण्यायोग्य नसल्याचे कारणास्तव कार्यान्वित झाली नाही. सद्यस्थितीत पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था सुरु असून कायमस्वरूपी पाणी पुरवठा योजनाकरीता ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद, नागपूर यांचे मागणीप्रमाणे रु.११२.२४ लक्ष ऐवढा निधी विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर या महामंडळातर्फे उपलब्ध करून देणेबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

सातगांव प्रकल्पग्रस्तांना सरकारी नोकरीत समाविष्ट करण्याबाबतची कार्यवाही शासनाने प्रचलित नियमानुसार करण्यात येत असून, भूखंडाचे वाटप व इतर सोयी शासन नियमाप्रमाणे देण्यात आलेल्या आहे. माजी उपसभापती श्री.विकास भोंबले, पंचायत समिती, हििंगणा यांनी दिनांक ४/१२/२०१५ रोजी पोलीस निरीक्षक, पोलीस स्टेशन, बुटीबोरी यांना निवेदन दिले.

(३) निवेदनातील पुनर्वसीत गावठाण मौजा सातगांव, तालुका हििंगणा, जि.नागपूर येथील पाणी पुरवठा योजनेस जलसंपदा विभागाने क्र.संकीर्ण-२०१६ / (२४२/२०१६) / मोप्र.-२, दि.१/१२/२०१६

अन्वये तत्त्वतः मान्यता प्रदान केली. तसेच आयुक्त, नागपूर विभाग, नागपूर यांचे पत्र क्र.गो.प्रविक/निवेप्र/पुर्नव/प्रमा/कावि-२५८/०१६, दि.७/१२/२०१६ अनव्ये रु.१,१२,२४,०००/- किंमतीच्या प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे.

ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग, जिल्हा परिषद, नागपूर या यंत्रणे मार्फत सदर योजनेचे बांधकाम (ठेवकामे अंतर्गत) करण्यात येणार असून सदर कामा करीता लागणारा रु.११२.२४ लक्ष निधी संबंधीत यंत्रणेस तातडीने उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

हिंगोली जिल्हयातील ग्रामपंचायतीनी लोकसहभाग भरल्यानंतर दिल्या जाणाऱ्या सौरदिव्यांसाठी गतवर्षीपासून प्रक्रिया होत नसल्याबाबत

(९) ४१३२९ (१९-०५-२०१६). डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगोली जिल्हयातील ग्रामपंचायतीनी लोकसहभाग भरल्यानंतर दिल्या जाणाऱ्या सौरदिव्यांसाठी गतवर्षीपासून प्रक्रिया होत नसल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व चौकशीत काय आढळून आले,

(३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने निविदा न मागविल्यामुळे सौरदिवे बसविण्याचे काम थांबले असल्याने याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (१९-०४-२०१७) :(१) नाही.

जिल्हा वार्षिक योजनेमधून अपारंपारिक ऊर्जा विकास कार्यक्रम सन २०१४-१५ अंतर्गत ग्रामपंचायत स्तरावर ९०% अनुदानावर सौर पथदिवे अस्थापित करण्याकरीता दिनांक ०३.११.२०१५ ते दिनांक २७.११.२०१५ या कालावधीत स्पर्धात्मक पध्दतीने ई-निविदा मागविण्यात आल्या होत्या. लोकसहभाग घेतलेल्या ग्रामपंचायतीमध्ये सौर पथदिवे बसविण्यात आले.

(२) व (३) दिनांक ३.११.२०१५ ते २७.११.२०१५ या कालावधीत ई-निविदा मागवून सौर पथदिवे बसविण्याचे काम विहित कालावधीत पूर्ण करण्यात आलेले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नीरा उजवा कालवा डी ३ मधून तिसंगी (ता.पंढरपूर, जि.सोलापूर) तलावातील
८ गावांना पाणी सोडण्याबाबत**

(१०) ४२१९३ (०१-०४-२०१६). श्री.भारत भालके (पंढरपूर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पंढरपूर (जि.सोलापूर) तालुक्यातील तिसंगी तलावात ८ टक्के इतका पाणीसाठा राहिल्याने तलाव लाभक्षेत्रातील ८ गावांमध्ये तीव्र भीषण पाणी टंचाई निर्माण झाल्याने नीरा उजवा कालवा डी ३ मधून या गावातील शेतकऱ्यांना पिण्यासाठी आणि शेती पिकाला पाणी सोडण्यात यावे अशी मागणी लोकप्रतिनिधी व शेतकऱ्यांकडून मागणी होत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व चौकशीनुसार नीरा उजवा कालवा डी ३ मधून तिसंगी तलावातील ८ गावांना पाणी सोडण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (१९-०४-२०१७) : (१) हे खरे आहे.

(२) होय.

(३) तिसंगी तलावाच्या लाभक्षेत्रामध्ये तीव्र पाणीटंचाई निर्माण झाल्याने नीरा उजवा कालवा शाखा क्र. ३ वरील वितरीका क्र.डी.३ मधून पाणी सोडून तिसंगी तलावाच्या लाभक्षेत्रामध्ये ५६.४४ द.ल.घ.फु.पाणी देण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पाचल विद्यानगरमधील (ता.राजापूर, जि.रत्नागिरी) मुलामुलींच्या
वसतीगृहाशेजारी असलेल्या विहिरीची झालेली दुरवस्था**

(११) ४४०५८ (३०-०४-२०१६). श्री.राजन साळवी (राजापूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पाचल विद्यानगरमधील (ता.राजापूर, जि.रत्नागिरी) मुला व मुलींच्या वसतीगृहाशेजारी सुमारे पाच वर्षांपूर्वी कोसळलेल्या विहिरीची तात्काळ पाहणी करून विहिरीच्या दुरुस्तीसंदर्भात योग्य ती कार्यवाही करण्याबाबत जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी आश्वासन देऊन आज दोन महिन्यांचा कालावधी लोटूनही कोणतीही कार्यवाही झालेली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वसतीगृहाशेजारील कोसळलेल्या विहिरीमुळे विद्यार्थ्यांच्या जिवाला धोका निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

- (४) असल्यास, तदनुसार कोसळलेली विहिरी तात्काळ बांधून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०४-२०१७) :(१) नाही, हे खरे नाही.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) सदरची विहिर जिल्हा परिषद मालकीची नसल्याने या बाबत कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही.

(४) सदरची विहिर जि.प.मालकीची नसून पाचल पंचक्रोशी शिक्षण प्रसारक मंडळ यांच्या मालकीची असल्याने सदरची दुरुस्ती मंडळाचे स्तरावर होणे आवश्यक आहे. तथापि, याबाबत कार्यकारी अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा विभाग), जिल्हा परिषद, रत्नागिरी यांना आवश्यक ती कार्यवाही करण्याबाबत कळविण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**चंद्रपूर जिल्ह्यात रोजगार हमी योजनेच्या माध्यमातून
सिंचन विहिरीचे उद्दीष्ट पूर्ण करण्याबाबत**

(१२) ४५२१७ (३०-०४-२०१६). श्री.नानाजी शामकुळे (चंद्रपूर) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) चंद्रपूर जिल्ह्यात रोजगार हमी योजनेच्या माध्यमातून सिंचन विहिर बांधकाम करण्यात येत असून ११२५ विहिरींचे उद्दीष्ट असतांना तब्बल ४५० विहिरींचे कामे अपूर्ण असल्याचे माहे डिसेंबर २०१५ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,
- (३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने चंद्रपूर जिल्ह्यातील सिंचन विहिरीचे उद्दीष्ट पूर्ण करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाचे कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (२८-०४-२०१७) :(१) हे अंशतः खरे आहे. चंद्रपूर जिल्ह्यात महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत दि.३१ डिसेंबर, २०१५ पर्यंत एकूण ११५१ सिंचन विहिरी मंजूर करण्यात आल्या होत्या. त्यापैकी ८१८ सिंचन विहिरी पूर्ण करण्यात आल्या असून २८० सिंचन विहिरीची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

(२) व (३) नाही. तथापि, सिंचन विहिरीच्या कामांबाबत क्षेत्रीय स्तरावर मासिक आढावा घेण्यात येतो. सदर आढाव्यात विशिष्ट कुशल मजुरांच्या कमतरतेमुळे सिंचन विहिरीची कामे पूर्ण करण्यास अडचण निर्माण होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. याकरीता सिंचन विहिरीच्या कामावर काम करणारे विशिष्ट कुशल मजूर, ग्रामपंचायत सरपंच व सदस्य यांचा क्षेत्रीय स्तरावर एकत्रित मेळावा घेऊन विहिरीची कामे लवकरात लवकर पूर्ण करण्याबाबत

मार्गदर्शन व प्रोत्साहन देण्यात येते. दि.३१ डिसेंबर, २०१६ अखेर पर्यंत प्रगतीपथावर असलेल्या २१० विहीरीपैकी सद्यःस्थितीत १५६ विहीरी पूर्ण झाल्या असून उर्वरित १२४ सिंचन विहिरींची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मराठवाड्यात मध्यम व लघु प्रकल्पात बाधीत शेतकऱ्यांना
भूसंपादनाचा मोबदला मिळण्याबाबत**

(१३) ४९९१२ (३०-०४-२०१६). श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.संजय शिरसाट (औरंगाबाद पश्चिम), श्री.बसवराज पाटील (औसा) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाड्यातील सिंचन प्रकल्पासाठी करण्यात आलेल्या भूसंपादनाचे गेल्या १५ वर्षातील तब्बल ५०० कोटी रुपये थकित असून त्यातील अनेक प्रकल्पांची ५० ते ९५ टक्केपर्यंतची कामे पूर्ण झालेली असली तरीही अद्याप हजारो शेतकऱ्यांना जमिनीचा मोबदला देण्यात आला नसल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ च्या शेवटच्या आठवड्यात गोदावरी खोरे महामंडळाच्या कार्यालयात घेण्यात आलेल्या आढावा बैठकीत निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच दुष्काळामुळे मराठवाड्यात शेतकऱ्यांच्या आत्महत्याचे सत्र सुरू असून दुसरीकडे कोटयवधी रुपये खर्च करून देखील सिंचन प्रकल्प अपूर्णावस्थेत असल्यामुळे मराठवाड्याचे हक्काचे पाणी आंध्रप्रदेशात वाहून जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बऱ्याच शेतकऱ्यांनी मा.उच्च न्यायालयामध्ये दावे दाखल केल्यानंतर न्यायालयांनी अनेक प्रकरणामध्ये जिल्हाधिकारी, मुख्यकार्यकारी अधिकारी यांच्यासह संबंधित अधिकाऱ्यांच्या खुर्चा, गाड्या जप्त करण्याचे आदेश दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या प्रकरणी चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(५) असल्यास, मराठवाड्यातील सिंचन प्रकल्पासाठी भूसंपादन शेतकऱ्यांच्या जमिनीच्या मोबदल्याची थकीत रक्कम संबंधित शेतकऱ्यांना मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०३-०४-२०१७) :(१) अशंत: खरे आहे.

मराठवाड्यातील पुर्ण व बांधकामाधीन सिंचन प्रकल्पासाठी संपादीत जमिनी पोटी रु.१५८०.७१ कोटी इतकी रक्कम देय आहे.

(२) अशंत: खरे आहे.

मराठवाड्यात एकूण १६७ प्रकल्प बांधकामाधीन असून त्यांची एकत्रित साठवण क्षमता १०९७ दलघमी आहे. मात्र यापैकी सद्यःस्थितीत ७३२.३० दलघमी साठवण क्षमता निर्माण झाली आहे.

(३), (४) व (५) भूसंदर्भ दाव्यात गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास महामंडळ, औरंगाबाद अंतर्गत असलेल्या जालना विभागाकडे मा.न्यायालयाने ४ वेळा जपतीचे आदेश दिले होते. न्यायनिवाड्यानुसार व निधी उपलब्धतेनुसार भूसंदर्भ दाव्यापोटी देयक रकमांची अदायगी करण्यात येत आहे.

सन २०१६-१७ मध्ये भूसंपादनासाठी रु.९९.५८२५ कोटीची ठोक तरतूद केलेली होती. याव्यतिरिक्त रु.६१.५८७२ कोटी इतका निधी भूसंपादनासाठी पुर्नवाटपद्वारे उपलब्ध करून दिला आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

विहिरगांव (जि.चंद्रपूर) येथील जिल्हा परिषद शाळेची सद्यःस्थिती व सावली पंचायत समितीच्या शिक्षण विभागातील गैरव्यवहाराबाबत

(१४) ५०१२९ (१२-०५-२०१६). श्री.सुरेश धानोरकर (वरोरा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विहिरगांव (जि.चंद्रपूर) येथील जिल्हा परिषदेची शाळा दिनांक ६ जानेवारी, २०१६ पासून केवळ एकच शिक्षक, चार वर्गासाठी दोन वर्ग खोल्या अशा परिस्थितीच्या विरोधात पालकांनी आपल्या पाल्यांना शाळेत पाठविले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच सावली पंचायत समितीच्या शिक्षण विभागात सुरु असलेल्या शाळांमध्ये गैरव्यवहार होत असल्याच्या तक्रारी पालकांकडून येत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व चौकशीनुसार संबंधितावर कारवाई तसेच सदर शाळेला आवश्यक तो शिक्षक वर्ग व वर्ग खोल्या देण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२६-०४-२०१७) :(१) नाही, हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) सावली पंचायत समिती मधील जिल्हा परिषद शाळांमध्ये मंगरमेंटा येथील उच्च श्रेणी मुख्याध्यापक श्री.आर.के.कालबोगवार यांनी गैरव्यवहार केल्या प्रकरणी तक्रार प्राप्त झालेली होती. त्यानुसार चौकशी करून संबंधित मुख्याध्यापक यांना मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर यांच्या दिनांक ५-१-२०१५ च्या आदेशान्वये निलंबित करण्यात आले आहे.

जिल्हा परिषद शाळा विहिरगाव येथे पटसंख्येनुसार शिक्षक वर्ग व शिक्षक संख्येनुसार वर्गखोल्या उपलब्ध आहेत.

शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्यातील तानसा, वैतरणा व भातसा धरणग्रस्तांच्या मागण्यांबाबत

(१५) ५४१८९ (२९-०८-२०१६). श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्यातील तानसा, वैतरणा व भातसा या मुंबईला पाणी पुरवठ्या करणाऱ्या तीन धरणामुळे नैसर्गिक साधनसंपत्तीचा न्हास झाला तसेच या धरणाबरोबरच पाणलोट क्षेत्राखाली आल्याने अनेक शेतकऱ्यांचे नुकसान झाले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या धरणामुळे या तालुक्यात कोणताही प्रकल्प आला नाही, कोणत्याही सोयी सुविधा नाहीत, ग्रामस्थांना पिण्याच्या पाण्यासाठी मैलोनमैल पायपीट करावी लागते या कारणास्तव शहापूरकरांनी दिनांक १७ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास आझाद मैदान, मुंबई येथे आंदोलन केले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,
- (४) असल्यास, चौकशीनुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०१-०४-२०१७) :(१) नाही.

(२) शहापूर तालुक्यातील ग्रामस्थांनी मे, २०१६ रोजी आझाद मैदान येथे झालेले आंदोलन शहापूर तालुक्यातील ग्रामस्थांनी पिण्याच्या पाण्याच्या अपूर्ण सुविधेमुळे व इतर कारणास्तव आंदोलन केले होते.

(३) होय.

धरण पाणलोट क्षेत्राखाली खैरा, सारंगपुरी, कोठारे-वेढेपाडा, बिरवाडी, आवरे हे पुनर्वसती असून कोठारे-वेढेपाडा वगळता सर्व गावांना पुरेसे पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी उपलब्ध आहेत. व वेढेपाडासाठी विहीर नुतनीकरण करण्याचे नियोजन करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री क्षेत्र नृसिंहवाडी कन्यागत महापर्वकाळ सोहळयासाठी निधी मिळण्याबाबत

(१६) ५५२५४ (२४-०८-२०१६). श्री.उल्हास पाटील (शिरोळ), श्री.चंद्रदीप नरके (करवीर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) श्री क्षेत्र नृसिंहवाडी कन्यागत महापर्वकाळ सोहळयासाठी राज्य शासनाकडून १२१ कोटी रुपयांचा निधी उपलब्ध झाला आहे, हे खरे आहे काय

(२) असल्यास, सदर निधीमधून भाविक व पर्यटकांच्या सेवा सुविधा व तीर्थक्षेत्र विकासासाठी किती निधी खर्च करण्यात आला आहे व सदरहू निधीमधून भाविकांना कोणकोणत्या सुविधा दिल्या जाणार आहेत,

- (३) तसेच येथील कृष्णा नदीपात्रातील पाणी प्रदूषित व जलपर्णीमय झाल्याने नदीच्या स्वच्छतेसाठी किती व कधीपर्यंत विशेष निधी उपलब्ध करण्यात येणार आहे वा येत आहे,
(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (१९-०४-२०१७) :(१) अंशतः खरे आहे.

नियोजन विभाग, शासन निर्णय दिनांक ४ जून, २०१५ अन्वये शिखर समितीने सदर तिर्थक्षेत्राच्या एकूण रु.१२१.६४ कोटी इतक्या रकमेच्या आराखड्यास मान्यता दिली आहे. सदर रकमेपैकी रु.६५.३० कोटी इतक्या रकमेच्या कामांस प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. सदर प्रशासकीय मान्यतेच्या रकमेपैकी रु.५५.५० कोटी इतका निधी वितरणासाठी उपलब्ध झाला असून रु.४२.५० कोटी इतका निधी जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर यांना वितरीत करण्यात आला आहे.

(२) सदर निधीतून सप्टेंबर, २०१६ पर्यंत एकूण रु.२९.१९ कोटी खर्च करण्यात आलेला आहे. सदर निधीतून नदीघाट बांधणे, तिर्थक्षेत्रांकडे जाणाऱ्या रस्त्यांची सुधारणा, अंतर्गत रस्ते, पालखी मार्गची सुधारणा, सुरक्षा विषयक संरचना निर्माण करणे, आपत्ती व्यवस्थापन, भाविकांसाठी आरोग्य व्यवस्था, पाणीपुरवठा, भक्तनिवास, वाहतूक सुविधा, वाहनतळ इत्यादी सुविधा पुरविल्या जाणार आहेत.

(३) श्रीक्षेत्र नृसिंहवाडी येथील कृष्णा नदीपात्रातील पाण्याची महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळामार्फत तपासणी करण्यात आली असून, नदीच्या पाण्यामध्ये कोणतेही प्रदुषण झाल्याचे दिसून येत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

लातूर जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांच्या सिंचन प्रकल्पासाठी संपादित जमिनी वन विभागास हस्तांतरण करण्यास स्थगिती देण्याबाबत

(१७) ५५२९४ (२४-०८-२०१६). श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) लातूर जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांच्या सिंचन प्रकल्पासाठी संपादित जमिनी वन विभागास हस्तांतरण करण्यास स्थगिती देण्याबाबत व या जमिनी खंड भरून शेतकऱ्यांना पेरणीसाठी पूर्वीप्रमाणे देण्याबाबतची मागणी जिल्ह्यातील स्थानिक लोकप्रतिनिधिनी व मौजे उटी बु.काळमाथा (ता.औसा) येथील शेतकऱ्यांनी मा.जलसंपदा मंत्री व जिल्हाधिकारी, लातूर यांच्याकडे दिनांक ४ जून,२०१६ रोजी वा त्यासुमारास निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर निवेदनानुसार सदर जमीन वन विभागास हस्तांतरणास स्थगिती देण्याबाबत व या जमिनी खंड भरून शेतकऱ्यांना पेरणीसाठी पूर्वीप्रमाणे देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०३-०४-२०१७) :(१) होय,

(२) लातूर जिल्ह्यातील ६ मध्यम प्रकल्पातील जलाशयांच्या पूर्ण संचय पातळी (FTL) ते महत्तम पाणी पातळी (MWL) या दरम्यानच्या क्षेत्रात कमी दिवस पाणीसाठा रहात असल्याने व सदर क्षेत्रांवर शेतकरी मातीचा भराव टाकून अतिक्रमण करित असल्याने वृक्ष लागवड करण्यासाठी सदरील क्षेत्र जिल्हाधिकारी लातूर यांच्यातर्फे दि.३/५/२०१६ च्या आदेशान्वये वन विभागास उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहे.

तथापि मा.दिवाणी न्यायाधीश (वरिष्ठ स्तर), लातूर यांनी यास दिवाणी दावा क्र.२२९,२३१,२३२,२३३/२०१६ अंतर्गत स्थगिती दिली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पनवेल (जि.रायगड) येथील मोरबे धरणाची दुरुवस्था झाल्यामुळे
दररोज हजारो लिटर पाणी वाया जात असल्याबाबत**

(१८) ५५४५० (२४-०८-२०१६). श्री.मनोहर भोईर (उरण) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पनवेल परिसरातील (जि.रायगड) मोरबे धरणाला ठिकठिकाणी तडा गेल्यामुळे त्यातून दररोज हजारो लिटर पाणी वाया जात असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, चौकशीनुसार या धरणाची तातडीने दुरुस्ती करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (२६-०४-२०१७) :(१) हे अंशतः खरे आहे.

मोरबे धरण सन १९७४ मध्ये दगडी बांधकामात बांधण्यात आले असून बांधकामाच्या सांध्यातून व विमोचकाच्या दरवाज्यामधून गळती होत आहे.

(२) व (३) सदर धरणाच्या गळतीचे अनुषंगाने क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांनी पाहणी केली असून विशेष दुरुस्ती अंतर्गत धरणाच्या दुरुस्ती कामाचा प्रस्ताव तयार करण्याचे काम क्षेत्रिय स्तरावर प्रगतीपथावर आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सावली (जि.चंद्रपूर) तालुक्यातील उमरी तलावाचे पाणी
हंरबा परिसरातील शेतीला मिळण्याबाबत**

(१९) ५५४९४ (२६-०८-२०१६). श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सावली (जि.चंद्रपूर) तालुक्यातील हंरबा परिसरात उमरी तलावाचे बांधकाम सन १९९७ साली करण्यात आले असून या तलावाच्या माध्यमातून हंरबा गावातील शेकडो एकर शेतीला सिंचनाची सोय होण्याकरीता लाखो रूपये खर्च करून उजवा कालव्याचे बांधकाम करण्यात आले असतांना सुध्दा या कालव्याच्या माध्यमातून हंरबा परिसरातील दहा एकर शेतीचे सुध्दा सिंचन होत नसल्याची बाब दिनांक १७ मे २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निर्देशनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर उजव्या कालव्याचे बांधकामच नियोजन पध्दतीने झालेले नसल्यामुळे हंरबा परिसरातील शेकडो एकर शेती सिंचनापासून वंचित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उमरी तलावाच्या उजवा कालव्याला सोबतच पुन्हा नविन कालवा तयार करून हंरबा परिसरातील शेकडो एकर शेतीचे सिंचन करण्यात यावे अशी मागणी गेल्या अनेक वर्षांपासून सिंचाई विभागाकडे हंरबा परिसरातील शेतकऱ्यांनी केलेली असून या संदर्भात आंदोलन सुध्दा केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उमरी तलावाचे पाणी हंरबा परिसरातील शेकडो एकर शेतीला मिळण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (२५-०४-२०१७) : (१) व (२) नाही. हे खरे नाही.

उमरी ल.पा.तलावाचे प्रकल्पीय सिंचन क्षेत्र ३६० हेक्टर असून सन २०१५-१६ मध्ये ३७० हेक्टर खरीप धानाचे सिंचन झाले आहे.

(३) होय.

(४) सदर मागणी ही नियोजनातील परिसर लाभक्षेत्राबाहेरील असल्यामुळे कालवा काढणे शक्य नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ग्रामविकास विभागांतर्गत गावातील अंतर्गत नव्या रस्त्यांची बांधणी आणि
जुन्यांची दुरुस्ती निधीअभावी प्रलंबित असल्याबाबत**

(२०) ५५७२७ (२३-०८-२०१६). डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ग्रामविकास विभागांतर्गत गावातील अंतर्गत नव्या रस्त्यांची बांधणी आणि जुन्यांची डागडुजी निधीअभावी प्रलंबित असल्याने राज्यभरातील गावे बकाल झाली असून स्वच्छ भारत अभियान बंद झाल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यभरातील गावखेड्यांतील रस्त्यांची कामे २५/१५ या लेखा शीर्षकाखाली करण्यात येतात राज्यभरातील लोकप्रतिनिधींनी कामांसाठी दिलेल्या पत्रांची अंमलबजावणी करण्यात आली नसल्याची माहिती निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, गावातील अंतर्गत नव्या रस्त्यांची बांधणी आणि जुन्या रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी निधी वितरीत करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०४-२०१७) :(१) हे खरे नाही.

(२) व (३) सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षासाठी उपलब्ध निधी व कामाची निकड विचारात घेऊन शासनाकडे मा.लोकप्रतिनिधीकडून प्राप्त प्रस्तावांतील रु.६९६४४.०९ लक्ष च्या कामांना मंजूरी देण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

परांडा (जि.उस्मानाबाद) तालुक्यातील आनाळा उपसा सिंचन योजना पूर्ण करण्याबाबत

(२१) ५५७७१ (२६-०८-२०१६). **श्री.राहुल मोटे (परांडा) :** सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) परांडा (जि.उस्मानाबाद) तालुक्यातील आनाळा उपसा सिंचन योजनेअंतर्गत ८० कोटी रुपये खर्च करून धरणाचे काम पूर्ण झालेले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पंपगृह व उध्दकरण नलिका कालव्याची कामे अद्याप सुरु न झाल्याने १९०० हेक्टर क्षेत्रास सिंचनाच्या लाभ दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना मिळत नसल्याचे स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.जलसंपदा मंत्री यांना पत्राद्वारे निदर्शनास आणले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, पंपगृह व उध्दकरण नलिका कालव्याची कामे सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०५-०४-२०१७) :(१) अनाळा धरणाची उंची वाढविण्याचे काम ९९% पूर्ण झाले आहे यासाठी डिसेंबर, २०१६ अखेर रु.६८.७५ कोटी खर्च झाला आहे.

(२) होय.

(३) सिना कोळेगाव प्रकल्पाच्या समरूपता अभ्यासाअंती पाणी उपलब्धतेची खात्री करून त्यानंतर अनाळा उपसा सिंचन योजनेचे काम हाती घेण्याबाबत नियोजन केले आहे. त्यानुसार सिना कोळेगाव प्रकल्पाचा समरूपता अभ्यास पूर्ण होताच अनाळा उपसा सिंचन योजनेच्या पंपगृह, उध्दरण नलिका व कालव्याची कामे हाती घेण्यात येतील.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शिराळा उपसा सिंचन (ता.परांडा, जि.उस्मानाबाद) योजनेमध्ये झालेल्या
तांत्रिक चुकामुळे शेतकऱ्यांचे नुकसान होत असल्याबाबत**

(२२) ५५७९६ (२९-०८-२०१६). श्री.राहुल मोटे (परांडा) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) परांडा (जि.उस्मानाबाद) तालुक्यातील शिराळा उपसा सिंचन योजना कार्यान्वित होऊनही अधिकाऱ्यांच्या तांत्रिक चुकीमुळे पूर्ण क्षमतेने कार्यान्वित झालेली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.जलसंपदा मंत्री यांना दिनांक ८ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास पत्राद्वारे कळविले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर पत्रानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०५-०४-२०१७) :(१) नाही.

सदर उपसा सिंचन योजना ऑगस्ट, २०१४ मध्ये कार्यान्वित झालेली आहे. तदनंतर सन २०१५-१६ मध्ये उजनी जलाशयामधून सिंचनासाठी पाणी उपलब्ध झालेले नाही. आता सन २०१६-१७ च्या रब्बी हंगामामध्ये उजनी जलाशयामधून पाणी उपलब्ध झाल्याने रब्बी हंगामामध्ये पूर्ण क्षमतेने करण्याचे नियोजन आहे.

(२) होय.

(३) योजनेच्या सिंचनासाठी म्हैसगाव को.प.बंधान्यामधून आवश्यकतेनुसार पंपगृहास पाणी उपलब्ध होत आहे. सन २०१६-१७ मध्ये रब्बी हंगामामध्ये पूर्ण क्षमतेने सिंचन करण्याचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**परांडा-भूम-वाशी (जि.उस्मानाबाद) येथे लिफ्ट इरिगेशन
योजना निधी अभावी अपुर्ण असल्याबाबत**

(२३) ५५७९९ (२६-०८-२०१६). श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परांडा-भूम-वाशी (जि.उस्मानाबाद) येथे उपसा सिंचन (लिफ्ट इरिगेशन) योजनेकरीता शेतकऱ्यांच्या जमिनी घेतल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या योजनेचे काम निधी अभावी बंद आहे तसेच योजना पूर्ण न झाल्यामुळे जमिनीमध्ये कॅनॉलचे खड्डे पडल्याने त्यांची सुपिक जमीन नापीक झाली असल्याचे स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.जलसंपदा मंत्री यांना दिनांक ६ जून, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास पत्राद्वारे कळविले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपसा सिंचन योजनेकरीता संपादित केलेल्या शेतकऱ्यांच्या जमिनीचा त्यांना मोबदला मिळण्याबाबत व योजना पूर्ण करण्यासाठी निधी देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०६-०४-२०१७) :(१) होय.

(२) सदर योजना पूर्ण झाली असून कार्यान्वित झालेली आहे.

(३) योजनेकरीता आवश्यक १२०.२८ हे. क्षेत्रापैकी ७७.७४ हे. क्षेत्राचा निवाडा जाहीर होवून संबंधीत शेतकऱ्यांना मावेजा वाटप झाला आहे. उर्वरित ४२.५४ हे.क्षेत्राचे संपादनाबाबत भूसंपादन अधिकारी, भूम यांचेमार्फत कार्यवाही प्रगतीत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्यातील खालापूर ते धामणी पाताळगंगा नदीवर पूल बांधण्याच्या मागणीबाबत

(२४) ५६२४० (२४-०८-२०१६). श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायगड जिल्ह्यातील खालापूर ते धामणी पाताळगंगा नदीवर पूल बांधावा अशी मागणी तेथील ग्रामस्थांनी तसेच व्यापारी वर्गाने राज्य शासनाकडे तसेच सार्वजनिक बांधकाम विभाग अलिबाग, जि.रायगड यांच्याकडे वारंवार केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पूल नसल्याने तालुक्याचे ठिकाण असुनसुध्दा खालापूर अनेक वर्षे विकासाच्या प्रवाहापासून दूर राहिले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर पूल होण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२४-०४-२०१७) :(१) सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, कर्जत यांच्याकडे स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी तोंडी मागणी केली आहे.

(२) हे खरे नाही. धामणी येथून खोलापूर येथे जाण्यासाठी राज्य मार्ग क्र. १०४ ते रा.मा.९३ असा पर्यायी रस्ता उपलब्ध आहे. तसेच खालापूर हे गाव बारमाही रस्त्याने जोडलेले आहे. त्यामुळे खालापूर हे गाव अनेक वर्षे विकासाच्या प्रवाहापासून दूर राहिले आहे, अशी वस्तुस्थिती नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे जिल्ह्यातील जेष्ठ शिक्षक व महिलांच्या तालुकाबाह्य बदल्या रद्द करण्याबाबत

(२५) ५६४५७ (१८-०८-२०१६). श्री.बाबुराव पाचर्णे (शिरूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पुणे जिल्हा परिषदेने शिक्षकांच्या रिक्त जागा भरण्यासाठी सेवाजेष्ठ शिक्षकांच्या पेसा व समानीकरणाच्या नावाखाली तालुका बाह्य बदल्यांची अंमलबजावणी दिनांक २७ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पुणे जिल्ह्यातील समानीकरणामुळे सेवाजेष्ठते नुसार किमान पन्नाशीच्या वयाच्या आसपासशे शिक्षक तालुका बाहेर गेले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, पेसा व समानीकरण बदल्यामुळे वयस्कर व आजारी शिक्षक व महिला शिक्षिकांची प्रचंड गैरसोय झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, पुणे जिल्ह्यात ४०० च्या आसपास शिक्षकांच्या रिक्त जागा असताना व कित्येक शिक्षकसेवक व इतर जिल्ह्यातील पुण्यात येवू इच्छिणारे ५०० शिक्षक नियुक्तीच्या प्रतिकेत असताना जेष्ठ शिक्षकांच्या व महिलांच्या तालुकाबाह्य बदल्या करण्यात आल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, जेष्ठ शिक्षक व महिलांच्या तालुकाबाह्य बदल्या रद्द करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२५-०४-२०१७) :(१) होय, मात्र ह्या बदल्या शासनाच्या दिनांक १५ मे, २०१४ च्या जिल्हांतर्गत बदल्यांच्या धोरणात्मक निर्णयानुसार झालेल्या आहेत.

(२) होय.

(३) नाही.

शासन निर्णय क्रमांक जिपव ४१४/प्र.क्र.११२/आस्था-१४, दिनांक १५ मे, २०१४ मधील मार्गदर्शक सूचनांनुसार सूटपात्र कर्मचाऱ्यांना सूट देण्यात आली असून प्राधान्य क्रमातील कर्मचाऱ्यांना या बदल्यामध्ये प्राधान्यक्रम दिला आहे.

(४) होय. सद्यस्थितीत १०० बिंदू नामावली तपासणीचे काम मा.आयुक्त, मागासवर्ग कक्ष, पुणे येथे अंतिम टप्प्यात असून रोस्टर तपासणी पूर्ण झाल्याशिवाय इतर जिल्ह्यातून आंतरजिल्हा बदलीने येऊ इच्छिणारे शिक्षक तसेच शिक्षणसेवक यांना जिल्हा परिषद पुणे मध्ये सामावून घेता येणार नाही.

(५) व (६) शासन निर्णय दिनांक १५ मे, २०१४ नुसार प्रशासकीय बदल्या तसेच समानीकरण प्रक्रियेने रिक्त पंदाचा समतोल राखण्याच्या दृष्टीने व आदिवासी क्षेत्रातील तसेच दुर्गम भागातील विद्यार्थ्यांचे होणारे शैक्षणिक नुकसान टाळण्यासाठी तालुकाबाह्य बदल्या करण्यात आलेल्या आहेत.

त्यामुळे जिल्हा परिषद स्तरावरून ज्येष्ठ शिक्षकांच्या तसेच महिलांच्या तालुकाबाह्य बदल्या रद्द करण्याबाबत कोणतीही कार्यवाही केलेली नाही वा करण्यात येत नाही.

मौजे वेसर्डे (ता.भुदरगड, जि.कोल्हापूर) येथे ग्रामपंचायतीची

बनावट लेटरहेड बनवून योजनाचा गैरवापर केल्याबाबत

(२६) ५६७४७ (२३-०८-२०१६). श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.सुरेश नाड (कर्जत), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे वेसर्डे (ता.भुदरगड, जि.कोल्हापूर) येथील वैभव किल्लेदार यानी ग्रामपंचायतीची बनावट लेटरहेड शिक्के तयार करून सरपंच व ग्रामसेवक यांच्या खोट्या सहाय्या करून योजनाचा गैरवापर केल्याची बाब निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, तदनुसार ग्रामपंचायतीची बनावट लेटरहेड बनवून सरपंच व ग्रामसेवक यांच्या खोट्या सहाय्या करून योजनाचा गैरवापर करणाऱ्या वैभव किल्लेदार याच्यावर शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (१९-०४-२०१७) :(१) होय.

(२) या प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे. मौजे वेसर्डे, ता.भुदरगड येथील श्री.वैभव केरबा किल्लेदार व त्यांचे वडील श्री.केरबा गणपती किल्लेदार यांनी गट नं.२२२ येथे हॉटेल व्यवसाय व बिअर बार परमिट रुम परवाना मिळणेकरीता राज्य उत्पादन शुल्क विभागाकडे प्रस्ताव सादर केला. त्यामध्ये ग्रामपंचायतीचे जोडण्यात आलेले दाखले बनावट असून ह्याकरीता ग्रामपंचायतीचे लेटरपॅड, सरपंच/ग्रामसेवक यांच्या खोट्या सहाय्या केलेल्या असून त्यांना ग्रामपंचायतीची फसवणूक केली असल्याचे आढळून आले आहे.

(३) श्री.वैभव केरबा किल्लेदार व श्री.केरबा गणपती किल्लेदार यांचेविरुद्ध गु.र.नं.६३/२०१६, भा.दं.वि.सं. कलम ४२०, ४६४, ४७१, ३४ प्रमाणे दि.१२/०५/२०१६ रोजी भुदरगड पोलिस ठाणे येथे गुन्हा दाखल करण्यात आला असून त्यांचेविरुद्ध मा.प्रथमवर्ग न्यायदंडाधिकारी, गारगोटी (भुदरगड) यांचे कोर्टात गुन्ह्याचे दोषारोप दाखल करण्यात आले आहे. सध्या प्रकरण मा.न्यायालयात प्रलंबित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

इगतपूरी (जि.नाशिक) तालुक्यातील वाकी खापरी धरणाचे काम पूर्ण

झाले असतांनाही प्रकल्पग्रस्तांना मोबदला न दिल्याबाबत

(२७) ५६८९८ (०९-०९-२०१६). श्री.योगेश (बापू) घोलप (देवळाली), श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) घोटी-नांदूरमध्यमेश्वर प्रकल्पांतर्गत इगतपूरी तालुक्यातील वाकी-खापरी धरणाचे ९८% काम पूर्ण झाले असून धरणग्रस्तांच्या मागण्या पूर्ण न झाल्याने प्रकल्पग्रस्तांनी धरणाचे काम बंद केल्याचे दिनांक १४ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच या प्रकल्पग्रस्तांना व जिल्ह्यातील इतरही प्रकल्पग्रस्तांना त्यांच्या जमिनीचा मोबदला मिळालेला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,
- (४) असल्यास, चौकशीनुसार प्रकल्पग्रस्तांना मोबदला मिळण्याबाबत व त्यांच्या मागण्या पूर्ण करून धरणाचे उर्वरित काम लवकर पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (१८-०४-२०१७) :(१) होय.

- (२) व (३) अंशतः खरे आहे. नाशिक जिल्ह्यात बांधकामाधीन एकूण २७ प्रकल्प असून त्यापैकी ११ प्रकल्पांचा मुळ जमिनीचा मोबदला अदा करण्यात आलेला आहे. उर्वरित १६ प्रकल्पांचा प्रकल्पग्रस्तांना मूळ जमिनीचा मोबदला देणेबाबतची कार्यवाही विविध टप्प्यांवर प्रगतीत आहे. तसेच भूसंपादन अधिनियम कलम १८ व २८ अन्वये देय वाढीव मोबदला रक्कम अदा करणे याबाबतची कार्यवाही प्रगतीत आहे.
- (४) वाकी धरणाच्या बुडीत क्षेत्रातील उर्वरित जमिन सरळ खरेदीने संपादित करून वाकी धरणाचे उर्वरित काम पूर्ण करणेत येईल.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्याला पर्यटन स्थळाचा दर्जा देण्याबाबत

(२८) ५७२८७ (२३-०८-२०१६). श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड) : सन्माननीय पर्यटन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्याला पर्यटन स्थळाचा दर्जा देण्याची मागणी मा. मुख्यमंत्री तसेच ग्रामविकास मंत्री यांचेकडे स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २३ मे, २०१६ रोजी व तत्पूर्वी अनेकवेळा केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर मागणीच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (१७-०४-२०१७) :(१) होय. स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक १८/०१/२०१६ व दि.१०/०५/२०१६ च्या पत्रांन्वये मा.मुख्यमंत्री यांना विनंती केली आहे.

- (२) व (३) प्रादेशिक पर्यटन विकास योजना योजनेअंतर्गत एखाद्या तालुक्याला पर्यटन स्थळाचा दर्जा देण्याची तरतूद नाही. मात्र तालुक्यातील एखाद्या विशिष्ट स्थळाला तेथील पर्यटन क्षमता विचारात घेऊन प्रचलित निकषांनुसार व गुणवत्तेनुसार पर्यटनस्थळाचा दर्जा देता येतो. तसेच 'क' वर्ग दर्जा पर्यटनस्थळ घोषित करण्याचे अधिकार जिल्हाधिका-यांना असून या स्थळासाठी जिल्हा योजनेतून निधी उपलब्ध करून देण्याचेही अधिकार त्यांना

आहेत. तसेच 'ब' वर्ग पर्यटन स्थळे घोषित करण्याकरीता शासनास शिफारस करण्याचे अधिकार देखील त्यांना आहेत. त्यामुळे स्थानिक लोकप्रतिनिधीचे पत्र जिल्हाधिकारी, ठाणे यांच्याकडे योजनेतील तरतूदीनुसार आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात आले आहे. याबाबत दि.२४/५/२०१६ च्या पत्रान्वये लोकप्रतिनिधींना उत्तर देण्यात आले आहे.

फुलंब्री (जि.औरंगाबाद) तालुक्यात इंदिरा आवास व रमाई आवास या दोन्ही योजनेअंतर्गत घरकुलांची बांधकामे अपूर्णावस्थेत असल्याबाबत

(२९) ५७६६१ (१८-०८-२०१६). श्री.अतुल सावे (औरंगाबाद पूर्व) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) फुलंब्री (जि.औरंगाबाद) तालुक्यात इंदिरा आवास व रमाई आवास या दोन्ही योजनेअंतर्गत सन २००९ ते २०१६ या वर्षात जवळपास दोन हजार दोनशे घरकुले मंजूर झाली असून त्यापैकी १५०० बांधकामे पूर्ण झाली असून सहा वर्षांचा कालावधी लोटला तरी अद्याप ६०० घरकुलांचे बांधकाम अपूर्णावस्थेत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर घरकुलांचे बांधकाम अपूर्ण असण्याचे कारण काय आहे,
- (३) असल्यास, अपूर्ण घरे पूर्ण करून लाभार्थ्यांना त्याचा लाभ मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०४-२०१७) :(१) होय.

इंदिरा आवास योजनेअंतर्गत सन २००९-१० ते २०१५-१६ पर्यंत एकूण २१२२ घरकुले मंजूर करण्यात आली असून त्यापैकी ५०५ घरकुले अपूर्ण आहेत. तसेच, रमाई आवास योजनेअंतर्गत सन २०१०-११ ते २०१३-१४ पर्यंत एकूण २६७ घरकुले करण्यात आली असून त्यापैकी ५५ घरकुले अपूर्ण आहेत.

- (२) शौचालयाचे बांधकाम अभावी, लाभार्थी मयत होणे. वारस नसणे, तसेच लाभार्थ्यांची अनास्था इ.
- (३) घरकुले अपूर्ण असलेल्या लाभार्थ्यांचे मेळावे घेण्यात आले तसेच घरकुल पूर्ण करण्यासाठी वारंवार लेखी सूचना देण्यात आल्या आहेत.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

उपसा जलसिंचनासाठी लागणारी विज सौर उर्जेद्वारे निर्माण करण्याबाबत

(३०) ५८२५८ (२३-०८-२०१६). श्री.पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात एकूण किती उपसा जल सिंचन योजना कार्यान्वित आहेत,

- (२) असल्यास, त्यांना लागणाऱ्या विजेची वार्षिक गरज योजना निहाय किती आहे,
- (३) असल्यास, उपसा जलसिंचनासाठी लागणारी विज सौर उर्जेद्वारे निर्माण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (१५-०५-२०१७) :(१) सदयःस्थितीत राज्यात एकूण ५७ उपसा जल सिंचन योजना कार्यान्वीत आहेत.

(२) सदयःस्थितीत सदर योजनांना लागणाऱ्या विजेची वार्षिक गरज ४३६.२३८ मेगावॅट इतकी आहे.

(३) सदर योजनांसाठी लागणारी वीज सौर उर्जेद्वारे निर्माण करण्याबाबत शासन स्तरावरून धोरणात्मक निर्णय घेण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**लातूर जिल्ह्यातील मांजरा व रेणा नदीवरील बॅरेजेसची
देखभाल व दुरुस्तीसाठी निधी मिळण्याबाबत**

(३१) ५८४२२ (२६-०८-२०१६). श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) लातूर जिल्ह्यातील मांजरा व रेणा नदीवरील बांधण्यात आलेल्या व पूर्ण झालेल्या बॅरेजेसच्या देखभाल व दुरुस्तीसाठी आवश्यक कुशल -अकुशल मनुष्यबळ व निधीची तरतूद करण्याची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधिनी दिनांक ०४ जून,२०१६ रोजी वा त्यासुमारास मा.जलसंपदा मंत्री यांच्याकडे जिल्हाधिकारी कार्यालय, लातूर येथील आढावा बैठकीत केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास सदर बॅरेजेसच्या दुरुस्तीसाठी किती निधींची आवश्यकता असून त्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (२५-०४-२०१७) :(१) नाही. हे खरे नाही.

(२) सदर बॅरेजेसच्या देखभाल व दुरुस्तीसाठी रु.८८.९८ लक्षची आवश्यकता आहे.

जलसंपदा विभागाच्या दि.१७/११/२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या अधिनियमातील तरतूदीनुसार सिंचन प्रकल्पांचे व्यवस्थापन पाटबंधारे महामंडळाकडे वर्ग करण्यात आले आहे व पाणीपट्टीची रक्कम प्रकल्पांच्या सिंचन व्यवस्थापनाच्या कामासाठी खर्च करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार क्षेत्रिय स्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आंबेगाव (जि.पुणे) तालुक्यातील जिल्हा परिषदेमार्फत
पुरविण्यात आलेले सौरदिवे बंद असल्याबाबत**

(३२) ५८६०९ (११-०८-२०१६). श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आंबेगाव (जि.पुणे) तालुक्यातील ग्रामपंचायती, सरकारी कार्यालये, मंदीरे, सार्वजनिक ठिकाणे, अंगणवाडी प्रा.शाळा इत्यादी ठिकाणी पंचायत समिती व जिल्हा परिषदेने बसविलेले सौर दिवे बंद पडले अथवा बॅटरी खराब होणे, बॅटरी चार्ज न होणे इत्यादी कारणामुळे बंद पडले असून सौर दिवे पुरविणाऱ्या ठेकेदारावर कारवाई करावी अशी मागणी अनेक गावांच्या ग्रामस्थानी माहे मे, २०१६ च्या अखरे शासनास/स्थानिक स्वराज संस्था यांच्याकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, चौकशीनुसार ठेकेदारांवर कारवाई करण्याबाबत व बंद असलेले सौर दिवे पुन्हा सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (१९-०४-२०१७) :(१) नाही.

(२), (३) व (४) पुणे जिल्ह्यातील आंबेगाव तालुक्यामध्ये ७५ सौरपथदिवे बसविण्यात आले असून त्यापैकी ४१ चालू व ३४ बंद होते. मे.निर्मल पॉवर संस्था, गोखले नगर पूणे यांचेकडून आंबेगाव तालुक्यातील बंद असलेल्या ३४ सौरपथ दिव्यापैकी ३० सौरपथ दिवे दुरुस्त करण्यात आले आहेत. उर्वरित ४ सौरपथ दिव्यांच्या बॅटऱ्या चोरीस गेल्यामुळे ते बंद आहेत. सदर प्रकरणी उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रापं), जिल्हा परिषद, पुणे यांनी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, आंबेगाव, जि.पुणे यांना चोरीस गेलेल्या बॅट-या बाबत गुन्हा दाखल करण्याबाबत दिनांक ०५.११.२०१६ चे पत्रान्वये कळविले आहे.

दुष्काळ निवारणासाठी राज्यातील उपलब्ध पाण्याचा पर्यायी वापर करण्याबाबत

(३३) ५९५०७ (२६-०८-२०१६). श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्टील कृष्णा, गोदावरी, तापी आणि नर्मदा खो-यातील २०७५ टी.एम.सी. आणि कोकणातील २०७१ टी.एम.सी. असे एकुण ४१४६ टी.एम.सी.पाणी वापरण्या योग्य आहे त्यापैकी आजवर ९५० टी.एम.सी. (२३%) पेक्षा जास्त पाण्याचा वापर सोई सुविधेच्या अभावी होवू शकत नसल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उर्वरित ३१९६ टी.एम.सी.पाणी म्हणजेच ७७% पाणी हे इतर राज्यातून समुद्रात वाहून जात असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, संपूर्ण उपलब्ध पाणी वापरण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०९-०५-२०१७) : (१) व (२) अंशत : खरे आहे.

महाराष्ट्र जल व सिंचन आयोगाच्या जून १९९९ चे अहवालात नमूद केलेनुसार आंतरराज्यीय लवादाप्रमाणे महाराष्ट्र राज्यास पाणीवापराची मुभा १२५९३६ द.ल.घ.मी.(४४५९ टी.एम.सी.) एवढी असून अहवालातील आराखड्यानुसार पूर्ण, बांधकामाधीन व भविष्यकालीन प्रकल्पांद्वारे ६९१६१ द.ल.घ.मी. (२४५० टी.एम.सी.) पाणी अडविण्यात येणार आहे. समुद्रास वाहून जाणारे बहुतांशी पाणी हे कोकण प्रदेशातील आहे. कोकणातील विशिष्ट भौगोलिक परिस्थितीमुळे सर्व पाण्याचा वापर करणे शक्य होत नाही. नैसर्गिक धरण स्थळाखालील पाणलोट क्षेत्रातील पाणी समुद्राकडे वाहून जात आहे. तथापि सदर आकडेवारी ढोबळ स्वरूपाची आहे.

- (३) राज्यातील विविध खोऱ्यातील उपलब्ध पाणी तसेच विविध प्रयोजनार्थ पाण्याच्या गरजा याचा अभ्यास करून राज्याचा एकात्मिक जल आराखडा तयार करण्याचे काम प्रगतीत आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मानोरा (जि.वाशिम) तालुक्यातील भुलीफाटा ते भुलीपर्यंत असलेल्या कामांची गुणवत्ता नियंत्रण विभागाद्वारे तपासणी करण्याबाबत

(३४) ५९६३२ (२४-०८-२०१६). श्री.अमित झनक (रिसोड) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मानोरा (जि.वाशिम) तालुक्यातील भुलीफाटा ते भुलीपर्यंत असलेल्या ६०० मीटर अंतराच्या रस्त्याच्या दुरुस्तीच्या सुरु असलेल्या कामात कमी प्रमाणात डांबर वापरले जात असल्याचा आरोप नागरिकांकडून केला गेला असल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, फुलउमरी व सोमेश्वरनगर येथे सन २००५ ते २०१४ या कालावधीत सिमेंट कॉक्रीट रस्त्याचे काम अंदाजपत्रकानुसार झाले नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर रस्त्याची कामांची गुणवत्ता नियंत्रण विभागाद्वारे तपासणी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२४-०४-२०१७) : (१) हे खरे नाही. याबाबत कोणतीही तक्रार प्राप्त झालेली नाही. पुरहानी दुरुस्ती कार्यक्रम अंतर्गत सन २०१४-१५ मध्ये एकूण ५३० मिटर लांबीचे काम पूर्ण करण्यात आले आहे. कामामध्ये डांबराचा योग्य प्रमाणात वापर करण्यात आला आहे.

(२) हे खरे नाही. फुलउमरी व सोमेश्वर नगर येथील सन २००७ ते २०१४ या कालावधीतील सिमेंट काँक्रीट रस्ताची कामे अंदाजपत्रकानुसार पूर्ण करण्यात आली आहेत.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अहेरी (जि.गडचिरोली) पंचायत समिती अंतर्गत आलापल्ली ग्रामपंचायती येथील
इंदिरा आवास योजनेअंतर्गत लाभार्थ्यांना मंजूरी प्रदान न केल्याबाबत**

(३५) ६०२४४ (२३-०८-२०१६). श्री.कृष्णा गजबे (आरमोरी), श्री.राजेश काशीवार (साकोली) :
सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गडचिरोली जिल्ह्यातील अहेरी पंचायत समिती अंतर्गत आलापल्ली ग्रामपंचायती येथील इंदिरा आवास योजनेअंतर्गत १२६ लाभार्थ्यांच्या यादीला जिल्हा परिषदेकडून मंजूरी प्रदान करण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मंजूरी लाभार्थ्यांच्या यादीतील २४ लाभार्थ्यांना मंजूरी प्रदान करूनही या लाभार्थ्यांना अहेरी पंचायत समिती व जिल्हा परिषदेने अपात्र ठरविले असून त्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, त्यास जबाबदार असणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाचे कारण काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०४-२०१७) :(१) होय.

(२) केंद्र शासनाने इंदिरा आवास योजना अंतर्गत सन २०१५-१६ मधील आवास सॉकट वरील मजूरीची प्रक्रिया ३१ मार्च, २०१६ रोजी बंद केली आहे. सदरची मंजूर २४ लाभार्थ्यांची यादी ३१ मार्च, २०१६ नंतर सादर करण्यात आल्यामुळे त्यांना सन २०१५-१६ मध्ये लाभ देता आलेला नाही. त्यामुळे सदर लाभार्थ्यांना अपात्र ठरविण्यात आलेले नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**दोंड तालुक्यातील चर योजनांची साफसफाई होत नसल्याने तेथील
शेतजमिनी खराब होत असल्याबाबत**

(३६) ६०५१७ (२६-०८-२०१६). श्री.राहुल कुल (दोंड) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दोंड (जि.पुणे) तालुक्यातील नवा मुठा कालव्याच्या लाभक्षेत्रातील लाभक्षेत्रात ८० चर गेले ३ - ४ वर्षांमध्ये साफसफाईची कामे न केल्याने सातत्याने शेतजमिनी खराब होण्याचे प्रमाण वाढत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर चर योजना देखभालीसाठी पाणी वापर संस्थाना हस्तांतरित केल्या आहेत तथापी पाणी वापर संस्था निधी अभावी चर योजनांची देखभाल करत नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दौंड तालुक्यातील चर योजनांची साफसफाई करण्यासाठी शासनाने पाणी वापर संस्थांना निधी उपलब्ध करून द्यावा अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतीनिधीनी मा.जलसंपदा मंत्री यांना माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर मागणीच्या अनुषंगाने चर योजनांची साफसफाई करण्यासाठी पाणी वापर संस्थांना निधी देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०१-०४-२०१७) :(१) होय.

(२) होय.

(३) नाही.

(४) दौंड तालुक्यातील नवा मुठा उजवा कालव्याच्या लाभक्षेत्रातील ७६ चर योजना पाणी वापर संस्थांना हस्तांतरित केलेल्या आहेत. प्रचलित शासन धोरणानुसार पाणी वापर संस्थांकडे हस्तांतरित झालेल्या चर योजनांची नियमित साफसफाई पाणी वापर संस्थानीच करावयाची असल्याने शासनमार्फत देखभाल दुरुस्ती करणे अपेक्षित नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अहमदनगर जिल्ह्यातील ११ हजार कुटुंबांना इंदिरा आवास योजनेचा व इतर सर्व योजनांचा लाभ मिळण्याबाबत

(३७) ६०६२७ (२३-०८-२०१६). श्री.बाळासाहेब मुरकुटे (नेवासा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अहमदनगर जिल्ह्यातील सुमारे ११ हजार कुटुंबांचा समावेश दारिद्र्यरेषा यादीत करावा असे आदेश मा.उच्च न्यायालयाने दिल्यामुळे या कुटुंबांचा समावेश दारिद्र्यरेषाच्या यादीत करण्यात आला आहे, परंतु त्या कुटुंबांना इंदिरा आवास योजना व इतर सर्व योजनांचा लाभ अद्यापपर्यंत मिळालेला नाही, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच इंदिरा आवास योजना अंतर्गत घरासाठी जागा घेण्यासाठी ५० हजार रुपये देण्याच्या शासकीय निर्णयाचा देखील त्यांना लाभ मिळालेला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(४) असल्यास, तदनुसार सदर कुटुंबांना इंदिरा आवास योजनेचा व इतर सर्व योजनांचा लाभ मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०४-२०१७) :(१) नाही.

(२) नाही.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

सोलापूर जिल्ह्यातील सीना-माढा उपसा सिंचन योजना डावा कालव्यासाठी संपादीत करण्यात आलेल्या जमिनीचा मोबदला प्रकल्पग्रस्तांना मिळण्याबाबत

(३८) ६१०४५ (०१-०९-२०१६). श्री.भारत भालके (पंढरपूर), श्री.बबनराव शिंदे (माढा) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर जिल्ह्यातील सीना-माढा उपसा सिंचन योजना डावा कालव्यासाठी संपादीत करण्यात आलेल्या जमिनीचा मोबदला गेल्या १० वर्षांपासून मिळालेला नसल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर जमिनीचा मोबदला येथील प्रकल्पग्रस्तांना तातडीने देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (११-०५-२०१७) :(१) व (२) सोलापूर जिल्ह्यातील सीना-माढा उपसा सिंचन योजना डावा कालव्याचा भूसंपादन प्रस्ताव सन १९९९-२००० मध्ये महसूल विभागास सादर केला होता. एकूण ३२ भूसंपादन प्रस्तावापैकी (११७.९७ हे.) ४ प्रस्तावांचा (१५.७६ हे.) अंतीम निवाडा झाला आहे. त्यापोटी रक्कम रु.३५.०३ लक्ष इतकी रक्कम महसूल विभागाकडे दिनांक २७/६/२०१३ मध्ये वर्ग केली आहे.

तथापि, महसूल विभागाच्या दिनांक २४/४/२०१४ च्या पत्रानुसार नवीन भूसंपादन कायदानुसार कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे. त्याअनुषंगाने उर्वरित एकूण २८ प्रकरणांपैकी ३ प्रस्ताव खाजगी वाटाघाटीद्वारे थेट खरेदी व उर्वरित २५ प्रस्ताव नवीन भूसंपादन कायदा २०१३ नुसार भूसंपादन करण्याची कार्यवाही प्रगतीपथावर आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सातारा (जि.सातारा) पंचायत समितीच्या शिक्षण विभागात संच मान्यता नुसार तालुक्यात ६ शाळांमध्ये १४ शिक्षक अतिरिक्त ठरल्याबाबत

(३९) ६१६५६ (२२-०८-२०१६). श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सातारा (जि.सातारा) पंचायत समितीच्या शिक्षण विभागात सन २०१५ च्या सप्टेंबरच्या पट निश्चितीमध्ये संच मान्यतेनुसार तालुक्यातील ६ शाळांमध्ये १४ शिक्षक अतिरिक्त ठरले असून, त्यातील काही शिक्षकांनी बदली प्रक्रियेसंदर्भात आक्षेप नोंदवल्याने व झालेल्या चुका निदर्शनास आणून दिल्याने बदली प्रक्रिया रद्द करण्यात आली असल्याचे दिनांक २६ मे, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर बदली प्रक्रियेचे व्हिडीओ शुटींग करण्यात यावे, अशी मागणी बदली शिक्षकांनी गटशिक्षण अधिकारी यांच्याकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या प्रकरणाची चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२६-०४-२०१७) :(१) सातारा (जि.सातारा) पंचायत समितीच्या शिक्षण विभागात सन २०१५ च्या सप्टेंबर च्या पटनिश्चितीमध्ये संच मान्यतेनुसार तालुक्यातील १२ शाळांमधील १४ शिक्षक अतिरिक्त ठरले होते. प्रक्रियेवेळी जेष्ठता यादीबाबत घेण्यात आलेल्या आक्षेपाबाबत खात्री करून घेण्यासंदर्भात प्रक्रिया तहकुब करण्यात आली व आक्षेपांचा विचार करून २६-५-२०१६ रोजी समायोजन प्रक्रिया पूर्ण करण्यात आली.

- (२) होय.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मिरजेतून लातूरला रेल्वेने केला जाणारा पाणीपुरवठा

नियोजनाअभावी विलंबाने होत असल्याबाबत

(४०) ६२५८७ (१८-०८-२०१६). डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव), श्री.संग्राम थोपटे (भोर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) जलसंपदा विभागाचे अयोग्य नियोजनामुळे मिरजेतून लातूरला रेल्वेने केला जाणारा पाणीपुरवठा तब्बल १० तास विलंबाने होत असून ऐन टंचाईच्या काळात म्हैसाळ योजना बंद पडली असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीनुसार नियोजनाअभावामुळे पाणीपुरवठ्यास विलंब लावणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (३१-०३-२०१७) :(१) को.प.बंधारा म्हैसाळचे पाणीसाठ्यामधून मध्य रेल्वे, मिरज यांची स्वतंत्र पाणी पुरवठा योजना कार्यान्वित आहे. वारणा धरणाच्या व्दार दुरुस्तीचे काम आवश्यक असल्यामुळे दिनांक २२/५/२०१६ ते २४/५/२०१६ को.प. बंधारा म्हैसाळ मधील पाणी पातळी कमी झाली होती. दिनांक २५/५/२०१६ पासून पाणी पातळीत वाढ झाल्याने मध्य रेल्वे मिरज यांना करण्यात येणाऱ्या पाणीपुरवठ्यावर कोणताही परिणाम झालेला नाही.

- (२) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जिवती (जि.चंद्रपूर) तालुक्यातील पाटण, चिखली येथील घरकुलाच्या
लाभार्थ्यांना दयावयाचे घरकुलाचे हप्ते प्रलंबित असल्याबाबत**

(४१) ६३६७८ (११-०८-२०१६). अॅड.संजय धोटे (राजुरा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) जिवती (जि.चंद्रपूर) तालुक्यातील पाटण, चिखली येथील घरकुलाच्या लाभार्थ्यांना घराचे काम सज्जालेव्हा पर्यंत येवून सुध्दा अद्याप पहिला हप्तासुध्दा देण्यात आला नसल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ च्या दुस-या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच राजुरा येथे मागील दोन वर्षात एकूण किती घरकुलासाठी अर्ज प्राप्त झाले व त्यातील किती मंजूर करण्यात आले आहे,
- (३) असल्यास, घरकुलाच्या लाभार्थ्यांना हप्ते न मिळाल्याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,
- (४) असल्यास, त्यानुषंगाने घरकुलाच्या लाभार्थ्यांना हप्ते देण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२१-०४-२०१७) :(१) नाही.

- (२) राजुरा पंचायत समितीमार्फत इंदिरा आवास योजनेसाठी तयार केलेल्या कायम प्रतिक्शा यादीतून सन २०१४-१५ या वर्षात १४५ आणि सन २०१५-१६ या वर्षात १७७ असे एकूण ३२२ घरकुलांचे उद्दिष्ट मंजूर करण्यात आले आहे.
- (३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

माळेगांव ते भोसा (ता.जि.बुलढाणा) या एकाच रस्त्याचे काम दोनदा करून केलेला गैरव्यवहार

(४२) ६५५११ (१६-०१-२०१७). डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) माळेगांव ते भोसा (ता.जि.बुलढाणा) या एकाच रस्त्याचे काम माळेगांव-भोसा व भोसा-माळेगांव अशा प्रकारे दोनवेळा दाखवून बुलढाणा जिल्हा परिषद (बांधकाम विभाग) बुलढाणा यांनी मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार केल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व चौकशीत काय आढळून आले,
- (३) असल्यास, चौकशीनुसार संबंधित दोषी अधिका-यांवर शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२४-०४-२०१७) :(१) हे खरे नाही.

(२) विधानसभा अतारांकित प्रश्नाच्या अनुषंगाने चौकशी करण्यात आली असून यामध्ये कोणतीही अनियमितता अथवा अपहार झाल्याचे आढळून आलेले नाही.

भोसा ते माळेगाव हा रस्ता ग्रामीण मार्ग क्र.१२१ असून सदर रस्त्याची लांबी ३.५० कि.मी. आहे. या एकूण लांबीपैकी ११८५ मी. जुने मातीकाम अस्तित्वात होते. या जुन्या मातीकामावर ३०५४ विशेष दुरुस्ती कार्यक्रमांतर्गत सन २०१४-१५ मध्ये रु.८.०० लक्ष मंजूर रक्कमेतून सा.क्र. ०/०० ते ०/७८० कि.मी. या लांबीमध्ये साफसफाई, रस्त्याच्या बाजूला नाली खोदकाम, मुरुम अस्तरीकरण व ८० मी.मी. खडीचा प्रत्येकी एक थर देण्यात आला. तसेच रस्त्याच्या बाजूला घेण्यात आलेल्या नाली खोदकामातून जुन्या मातीकामाची दुरुस्ती करण्यात आली आहे.

सन २०१५-१६ मध्ये जिल्हा वार्षिक आदिवासी उपयोजने अंतर्गत या रस्त्यावर रु.१४.०० लक्ष मंजूर करण्यात आले होते. त्यामधून सा.क्र.०/७८० ते १/७८० मध्ये नाली खोदकाम करण्यात आले असून, खोदकामातून निघालेल्या साहित्याचा वापर करून माती भराव करण्यात आला व त्यावर ८० मी.मी. खडीचा एक थर दबाईसह करण्यात आला आहे. तसेच सा.क्र. ०/०० ते १/७८० या संपूर्ण १७८० मी. लांबीमध्ये ४० मी.मी. च्या एका थराच्या दबाईसह रु.१४.०० लक्ष चे काम करण्यात आले असून साईड शोल्डर साठी कठीण मुरुम वापरण्यात आला आहे.

दोन्ही अंदाजपत्रकामध्ये वेगवेगळ्या साखळी क्रमांकामध्ये वेगवेगळ्या बाबी अंतर्भूत असून अंदाजपत्रकामधील तरतुदीनुसार कामे पूर्ण करण्यात आलेली आहेत.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कनका व विश्वी (ता.मेहकर, जि.बुलढाणा) या दोन गांवाना

जोडणाऱ्या पूलाची झालेली दुरवस्था

(४३) ६६५७१ (१६-१२-२०१६). डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बुलढाणा जिल्हयातील शेलगाव देशमुख येथील कनका व विश्वी या दोन गांवाना जोडणाऱ्या पूलाची दुरवस्था झाल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या पूलाची दुरुस्ती करण्यासाठी स्थानिक ग्रामस्थांनी वारंवार संबंधिताकडे तक्रारी केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने या पूलाची तातडीने दुरुस्ती करण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२४-०४-२०१७) :(१) होय, हे खरे आहे, मोरीचा पाईप फुटल्याचे निदर्शनास आले आहे. तथापि, सद्यस्थितीत सदर रस्त्यावर वाहतूक सुरु आहे.

(२) अशी तक्रार प्राप्त झाल्याचे आढळून येत नाही.

(३) प्रश्नांकित मोरीची पाहणी क्षेत्रिय अधिका-यांमार्फत करण्यात आली आहे.

(४) विश्वी ते कनका या ग्रामीण मार्ग क्र. १० या रस्त्याच्या ०/०० ते १/०० कि.मी. लांबीतील रस्ता व मोरी सुधारण्याचे काम जिल्हा वार्षिक योजना सन २०१६-१७ अंतर्गत मंजूर असून निविदा प्रक्रियेमध्ये आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुळशी (जि.पुणे) तालुक्यातील कोळवण व वाळेण या गावांना
जोडण्यासाठी नवीन पुल बांधण्याबाबत**

(४४) ६६८९४ (१६-१२-२०१६). श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुळशी (जि.पुणे) तालुक्यातील कोळवण व वाळेण या गावांना जोडणारा चाळीस वर्षे जुना पूल मोडकळीस आला असल्याने तेथील वाहतूक बंद करण्यात आली असल्याने त्याऐवजी तेथे नवीन पूल बांधण्याची मागणी स्थानिक ग्रामस्थांनी दिनांक १२ ऑगस्ट, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास शासनाकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने नवीन पूल बांधण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२४-०४-२०१७) :(१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) जिल्हा परिषदेमार्फत सदर पुलाची पहाणी करण्यात आली असून कोळवण व वाळेण गावांना जोडणा-या रस्त्यावर जलसंपदा विभागातर्फे बांधण्यात आला होता. सदर कोल्हापूर पध्दतीचा बंधारा कमकुवत झाल्याने सद्यस्थितीत सदर पुलावरून फक्त हलक्या वजनाच्या वाहनांची वाहतूक सुरु आहे. मात्र सदर ठिकाणी नवीन पर्यायी पुलाचे बांधकाम व वळण रस्ता होणे गरजेचे आहे. त्याकरीता जिल्हा वार्षिक योजनेतर्गत निधी मिळणेबाबत जिल्हा नियोजन विभागास दिनांक २८.१२.२०१६ च्या पत्रान्वये जिल्हा परिषदेमार्फत प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

गडहिंगलज तालुक्यातील भडगावपैकी राजमाने तळ गावातील रस्त्याची झालेली दुरवस्था

(४५) ६७१६७ (०५-०१-२०१७). श्री.सत्यजीत पाटील-सरुडकर (शाहूवाडी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गडहिंगलज तालुक्यातील भडगाव हे एक मोठे गाव असून गावाभोवती दहाहून अधिक वाड्यावस्त्या आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, भडगावपैकी राजमाने तळ गावातील रस्त्यांची दुरवस्था झाल्यामुळे नागरिकांची गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर गावातील रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२४-०४-२०१७) :(१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) व (४) भडगांव पैकी राजमाने तळ हे अंदाजे ३५० लोकवस्ती असलेली वाडी असून ग्रामीण मार्ग क्र.४६ या रस्त्यावर कि.मी.०/९०० वर राजमाने तळ वसाहत आहे. या रस्त्याची एकूण लांबी ५.०० कि.मी इतकी असून त्यापैकी ०/०० ते १/०० कि.मी. लांबी डांबरी पृष्ठभागाची व १/०० ते ५/०० कि.मी. लांबी खराब आहे.

या रस्त्यावर धोकादायक विहिरीच्या ठिकाणी संरक्षण भित बांधण्याचे काम जिल्हा परिषद स्वनिधीमधून मंजूर आहे. तसेच ४.०० कि.मी. लांबी दुरुस्तीचे काम उपलब्ध निधी व निकषानुसार करण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे.

**शिरूर (जि.पुणे) तालुक्यातील गुनाट येथील भोस-गव्हाणेवस्ती
या रस्त्याची झालेली दुरवस्था**

(४६) ६७१७४ (०५-०१-२०१७). श्री.बाबुराव पाचर्णे (शिरूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शिरूर (जि.पुणे) तालुक्यातील गुनाट येथील भोस-गव्हाणेवस्ती हा रस्ता मुसळधार पावसाने अनेक ठिकाणी वाहून गेल्याचे दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जिल्हा परिषद, पुणे यांच्याकडील गव्हाणे-भोसवस्ती वादविवादामुळे अनेक वर्षांपासून प्रलंबित होता व या रस्त्याच्या दुरुस्तीचे काम माहे मार्च, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान करण्यात आले होते परंतु हा रस्ता अनेक ठिकाणी वाहून गेल्याने प्रवासासाठी धोकादायक बनला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर रस्ता दुरुस्त करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२४-०४-२०१७) :(१) ते (३) होय, हे खरे आहे, गुनाट येथील भोस गव्हाणोवस्ती हा रस्ता योजनाबाह्य रस्ता असून या रस्त्याची लांबी १.०० कि.मी. इतकी आहे. ग्रामपंचायतीने सदरील रस्त्याबाबत असलेला जागेचा वाद सोडवून प्रश्नांकित रस्त्याचे ग्रामपंचायत स्तरावरील १३ वा वित्त आयोग व पर्यावरण संतुलीत समृद्धी ग्राम योजना या दोन योजनेतून ०/० ते १/० कि.मी. लांबीचे मुरुमीकरणाचे काम मार्च २०१५ अखेर पूर्ण करण्यात आले होते. सप्टेंबर २०१६ मध्ये झालेल्या पावसामुळे ओढ्यालगत असलेल्या लांबीमध्ये रस्त्याचा भराव अनेक ठिकाणी वाहून गेला होता. या रस्त्याची दुरुस्ती ग्रामपंचायत मार्फत तात्पुरत्या स्वरूपात करण्यात आली असून रस्ता वाहतुकीस सुस्थितीत करण्यात आला आहे.

हा रस्ता योजनाबाह्य असल्यामुळे जिल्हा परिषदेला कोणत्याही योजनेतून काम करता येत नाही. परंतु स्थानिक विकास कार्यक्रमांतर्गत लोकप्रतिनिधींनी सदर काम सुचविल्यास व त्यास मंजूरी प्राप्त झाल्यास सदर रस्त्याचे काम करण्याबाबत जिल्हा परिषदेच्या स्तरावर विचार होवू शकेल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पांगरी ते बिदाल (ता.माण जि.सातारा) या रस्त्याची झालेली दुरवस्था

(४७) ७०७२५ (१७-१२-२०१६). श्री.जयकुमार गोरे (माण) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पांगरी ते बिदाल (ता.माण जि.सातारा) या रस्त्याची संबंधित विभागाच्या दुर्लक्षामुळे डांबरीकरण करूनही रस्त्याची दुरवस्था झाली असल्याचे माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, त्यानुसार ठेकेदारांवर कारवाई करण्याबाबत व रस्त्याची दुरुस्ती करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२४-०४-२०१७) :(१) हे खरे नाही. बिदाल ते पांगरी या रस्त्याचे डांबरीकरणाचे काम ८ ते ९ वर्षांपूर्वी झालेले आहे. बिदाल ते पांगरी या इतर जिल्हा मार्ग क्र.११५ ची लांबी ६.५० कि.मी. असून त्यापैकी १.५० कि.मी. रस्त्याचे डांबरी नूतनीकरणाचे काम जून २०१६ मध्ये पूर्ण करण्यात आले असून सदर लांबीमधील रस्ता आज अखेर सुस्थितीत आहे. व उर्वरीत ५ कि.मी. लांबीमधील रस्ता दुरुस्तीचे काम मुख्यमंत्री ग्राम सडक योजनेअंतर्गत मंजूर आहे.

(२) ते (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सफाळे (जि.पालघर) रेल्वे स्थानकाच्या पश्चिमेला असलेला पूल दुरुस्त करण्याबाबत

(४८) ७१५३६ (२७-०१-२०१७). श्री.हितेंद्र ठाकूर (वसई), श्री.विलास तरे (बोईसर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सफाळे (जि.पालघर) रेल्वे स्थानकाच्या पश्चिमेला असलेल्या मौजे विळंगी येथील ४० वर्षापूर्वीच्या जुन्या पुलाच्या दुरुस्तीबाबत सन २०१६-२०१७ मध्ये रस्ते व पुल दुरुस्ती परिरक्षण या कार्यक्रमांतर्गत सदर पुलाच्या दुरुस्तीच्या कामाचे नियोजन जिल्हा परिषद मार्फत प्रस्तावित करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू दुरुस्तीच्या कामास अंदाजे किती खर्च अपेक्षित असून दुरुस्ती करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२४-०४-२०१७) :(१) सदर पुलाच्या दुरुस्तीचे काम सन २०१६-१७ अंतर्गत रस्ते व पुल दुरुस्ती परिरक्षण कार्यक्रमांतर्गत प्रस्तावित करण्यात आले असून जिल्हा वार्षिक योजना ३०५४ अंतर्गत जिल्हा परिषदेमार्फत प्रस्तावित करण्यात आले आहे.

(२) व (३) सदर पुलाच्या दुरुस्तीसाठी अंदाजे रु.१२.०० लक्ष इतका खर्च अपेक्षित आहे. त्यानुसार जिल्हा वार्षिक योजना ३०५४ अंतर्गत सन २०१६-१७ मध्ये जिल्हा परिषदेमार्फत रु.१२.०० लक्ष इतक्या निधीची तरतूद करण्यात आली आहे. उपलब्ध तरतुदीनुसार दुरुस्तीचे काम लवकरात लवकर करण्यात येईल.

कोल्हापूर जिल्ह्यातील जिल्हा मार्ग व ग्रामीण रस्त्यांना निधी मिळण्याबाबत

(४९) ७३०६८ (०५-०१-२०१७). श्री.प्रकाश आंबटकर (राधानगरी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोल्हापूर जिल्ह्यातील एकूण ६ हजार किलो मिटर रस्त्यापैकी ७०८ कि.मी. किरकोळ तर ६२६ कि.मी. रस्ते कायमस्वरूपी खराब झाले असून एकूण १३३४ कि.मी. रस्त्याची पावसामुळे दुरवस्था झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, इतर जिल्हा मार्ग व ग्रामीण रस्त्यांना निधी उपलब्ध होत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, ग्रामीण रस्त्यांना निधी उपलब्ध करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (१७-०४-२०१७) :(१) होय हे खरे आहे.

सद्यस्थितीला कोल्हापूर जिल्ह्यात रस्ते विकास योजना सन २००१-२१ प्रमाणे ६५२६.७४ कि.मी. इतक्या लांबीचे रस्ते नोंद आहेत. पैकी ५९४७.४१ कि.मी. इतकी लांबी अस्तित्वात असून १९५५.८३ कि.मी. इतर जिल्हा मार्ग व ३९९१.५७ कि.मी. ग्रामीण मार्ग अस्तित्वात असून पावसामुळे व इतर कारणामुळे अनुक्रमे ६३०.६८२ कि.मी. लांबीचे रस्ते किरकोळ दुरुस्तीसाठी व ७९३.५५ कि.मी. लांबीचे रस्ते विशेष दुरुस्तीसाठी खराब झाले आहेत ही वस्तुस्थिती आहे.

(२) व (३) हे खरे नाही.

इतर जिल्हा मार्ग व ग्रामीण मार्ग रस्त्यांना दुरुस्ती करण्यासाठी जिल्हा नियोजन समितीकडून ग्रामीण रस्ते विकास व मजबुतीकरण या लेखाशिर्षांतर्गत निधी उपलब्ध होतो. याचबरोबर ३०५४ मार्ग व पुल लेखाशिर्षांतर्गत अनुदान उपलब्ध होत असते. यावर्षी गट ब व गट क अंतर्गत ३० कामांना एकूण २८४.९० लक्ष इतक्या रक्कमेला मान्यता देण्यात आली असून आचारसंहिता संपल्यानंतर निविदा प्रक्रिया कार्यवाही जिल्हा परिषदेकडून करण्यात येईल.

जिल्ह्यात रस्ते सुधारणा करण्यासाठी रु.१२.०० कोटी निधीची तरतूद ग्रामीण रस्ते विकास व मजबुतीकरण कार्यक्रम अंतर्गत सन २०१६-१७ मध्ये करण्यात आली आहे. यामध्ये एकूण १८२ कामे जिल्हा परिषदेने हाती घेतली असून ५४.५० कि.मी. लांबीचे रस्ते बारमाही वाहतुकीसाठी योग्य होणार आहेत.

जिल्हा परिषदेने जिल्ह्यातील खराब रस्ते दुरुस्तीसाठी पुरहानी कार्यक्रम प्रस्ताव दि.२६.९.२०१६ रोजी जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर यांच्याकडे सादर केला आहे. तसेच दिनांक २५.११.२०१६ च्या शासन पत्रान्वये ही कामे जिल्हा वार्षिक योजनेतील निधीमधून प्राधान्याने घेण्याबाबत सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

आष्टी, पाटोदा व शिरूर (जि.बीड) तालुक्यांतील गावांपासून वाड्या व ग्रामपंचायतीचे विभाजन करण्याच्या प्रस्तावाबाबत

(५०) ७३६८७ (०५-०१-२०१७). अॅड.भीमराव धोंडे (आष्टी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आष्टी, पाटोदा व शिरूर तालुक्यांतील (जि.बीड) गावांपासून वाड्या व ग्रामपंचायतीचे विभाजन करण्याचे प्रस्ताव शासनाकडे प्रस्तावित असल्याची बाब माहे नोव्हेंबर, २०१६ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू प्रस्तावावर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

वि.स. ३०२ (38)

श्रीमती पंकजा मुंडे (२०-०४-२०१७) :(१), (२) व (३) होय, हे अंशतः खरे आहे.

बीड जिल्हयातील आष्टी, पाटोदा या तालुक्यातील ग्रामपंचायत विभाजनाचे प्रस्ताव प्राप्त झालेले नाहीत. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बीड यांचेकडून विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद विभाग यांचेमार्फत शिरूर (कासार) तालुक्यातील हिवरसिंगा ग्रामपंचायत विभाजनाचा प्रस्ताव प्राप्त झाला असून सदर प्रस्तावावर शासन निर्णय दिनांक १२ फेब्रुवारी, २००४ अन्वये कार्यवाही करण्यात येत आहे.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.